

Сьогодні нас і Чорнобильську трагедію відділяє 25 років. Та чи насправді відділяє, а чи ми вже стали єдиним цілим? Це запитання залишається відкритим.

Якими побачив «зону відчуження» й Чорнобиль через 25 років після трагедії, нам розповів заступник голови Жидачівської РДА Олег Кизима, який два місяці працював у 30-кілометровій зоні.

- Чорнобиль досить містична точка нашої країни. В самій назві вже криється щось незвичайне, та й поселення дуже давнє (перша згадка про Чорнобиль датується 1193 роком). Нагода поїхати у Чорнобильську зону випадала мені двічі: вперше у 2007 році, тоді я нею не скористався, а ось минулого року таки поїхав. Звичайно, хотілося побачити, як воно було, що залишилось, як сьогодні виглядає «зона відчуження».

- Будь-яка людина може поїхати у Чорнобильську зону? Що для цього потрібно?

- У принципі може поїхати кожен. Але ж розуміємо, що «зона відчуження» – це режимний об'єкт і просто так, захотівши, туди не потрапиш. Територія під охороною, стоять контрольно-пропускні пункти, воєнізована охорона, приїжджі проходять радіаційний контроль. Та на роботу туди потрапити не складно.

Перед поїздкою пройшов співбесіду в Міністерстві надзвичайних ситуацій. Два місяці пропрацював заступником директора державного спеціалізованого підприємства «РУЗОД» («Регіональне управління забезпечення організаційно-технічної та розпорядчої діяльності»).

Діяльність в зоні здійснюється за двома напрямками: експлуатація Чорнобильської АЕС та ведення робіт для мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи; утримання території та поступове її перетворення в екологічно безпечну систему.

- Яке враження справила на вас сама територія?

- Не скажу, що якимось особливо мене вразила. Їдучи туди, я приблизно уявляв собі картину, можливо через те, що поїхав туди влітку й повсюди буяла зелень, все виглядало не так страшно. Хоча люди, які побували там взимку, розповідали, що зона в цю пору шокує, лякає.

Попри те, що мені пощастило побувати тут серед літа, територія все-таки справляє гнітюче враження - це відчуття посилюють пуста, покинуті домівки, місто-привид Прип'ять. Страшно дивитись на такі речі.

Як своєрідна екзотика сприймається величезний став-охолоджувач біля 1-го та 2-го реакторів ЧАЕС, у якому плавають величезні соми. Всі думають, що вони від радіації такі великі повиростали, а насправді через те, що їх всі годують й ніхто не виловлює.

Протягом перебування встиг ознайомитись із всією «зоною відчуження». Був у місті Славутич, яке збудували замість відселеного м. Прип'ять. Воно споруджене в Чернігівській області за 40 км від станції, і живуть ту працівники атомної станції. Звідти до Чорнобиля ходить електричка, але не через Київ, а напряду через територію Білорусі. До речі, білоруси не мають «зони відчуження», вони кажуть, що у них немає радіації, спокійно випасають худобу, господарюють. Тут немає кордону як такого, хоча є визначений за міждержавними угодами список автомобілів, що мають право безпосередньо користуватися цим маршрутом. До речі, оскільки будували Славутич за радянських часів і людьми чи не з усього Союзу, то й досі квартали так і називаються Ленінградський, Московський, Прибалтійський.

У місті Чорнобилі є єдиний в «зоні відчуження» діючий храм - Свято-Іллінська церква, а також музей старожитностей. Свого часу розроблявся проект (до якого долучився частково й я) закладення парку «Полісся», де мали б бути відтворені у менших масштабах «зона відчуження», всі її населені пункти. Як зреалізувався цей проект - не знаю.

- Все-таки «зона відчуження» ще залишається радіаційно небезпечною. Якісь особливі заходи перебування у ній застосовувались?

- «Зона відчуження» - поняття дуже відносне. Не можна сказати, що радіація закінчується на уявній межі 30- кілометрової зони. Є місця, які не заражені радіонуклідами, й у самій зоні.

Але кожний проходить радіаційний інструктаж, має дотримуватись певних правил, таких як: ходити за чітко визначеним маршрутом, не вживати їжу, воду, не ловити рибу. Хоча самосели використовують в їжу вирощені в зоні продукти.

Цікавий факт, 24 роки горіхи споживали, а цьогоріч у них вже виявлено підвищений вміст радіації, очевидно, коріння дійшло до забрудненої частину ґрунту. Тому цього року заборонено вживати горіхи.

Ще до кінця не вивчено помірному впливу на організм радіації. Кажуть, що один день перебування в Чорнобилі рівносильний 10- годинному перельоту в літаку. З тою лише різницею, що в першому випадку людина отримує дозу штучної радіації, а в іншому –

сонячної.

Режим роботи в зоні вахтовий – 15 днів на роботі – 15 днів вдома, або 3 в зоні – 4 вдома. Залежно від сфери діяльності. Кожний працівник отримує посилене триразове харчування.

Побував на території ЧАЕС за кількисот метрів від 4-го енергоблоку. Станція після умовної зупинки не виробляє енергії, але все ще працює. Такий величезний механізм неможливо зупинити одним натисканням кнопки. Сьогодні станцію, що працює в холостому режимі, обслуговує французька компанія «Наварка». Тривають підготовчі роботи з будівництва конфайнмента — укриття, яке здатне гарантувати безпеку 4-го енергоблоку.

- Чи є якісь прогнози щодо темпів відновлення Чорнобильської зони, коли люди зможуть туди заселятися?

- На початках прогнози робились невтішні, не було достеменно відомо періоди піврозпаду. Та сьогодні на багато речей вже дивляться по-іншому. Найбільше дивує природа, яка за доволі таки короткий час встигла себе регенерувати. Хоча невідомо, як наслідки Чорнобильської катастрофи відбиватимуться на здоров'ї майбутніх поколінь.

Розмову вела Оксана ФРАНКІВ.